

MORAWETZ, Michal, *Romantik in Böhmen. Die Grundlagen des philosophischen Denkens des Grafen Georg von Buquoy*, Stuttgart: Franz Steiner Verlag 2017 (= Contubernium. Tübinger Beiträge zur Universitäts- und Wissenschaftsgeschichte 86), 142 stran, ISBN 978-3-515-11753-1.

Abstract

The research carried out during the past two decades (particularly by Anglophone and German scholars) in the field of intellectual history has increased the appreciation of the significant role played by early nineteenth century intellectual currents in the development of modern society. Following pioneering studies of the leading European philosophers of the time, current research tends to focus on less well-known figures whose work did not gain international reputation but whose importance nonetheless transcended regional boundaries. Until the present day, the literary works of many such figures have remained largely unknown and their intellectual preoccupations were often merely assumed on the basis of their known socio-cultural affiliations. Therefore, the research in this area involves as a necessary component editions of the relevant literary works.

George, Count of Buquoy (1781–1851), a nobleman who lived in Bohemia, is one of such newly discovered intellectuals. This book introduces a critical edition of Buquoy's hitherto unpublished and academically unrepresented German-language philosophical treatise written in the 1840s and entitled *Kern meiner philosophischen Grundansicht (The Basis of My Philosophical Worldview)*. This document, which is part of the family estate deposited in the State Regional Archive in Třeboň, is crucial for the understanding of Buquoy's other literary works (both published and unpublished), but it also illuminates particular aspects of Buquoy's biography.

The edition is accompanied by an introductory study, which interprets the source through current methods of intellectual history, explains its relevance to the author's other works, and sets Buquoy's views in the broader context of philosophical thought in the first half of the nineteenth century. Finally, this monograph also includes a biographical account of Buquoy's professional activities.

The present analysis shows that Buquoy's intention in *Kern meiner philosophischen Grundansicht* was not primarily to present his views on nature man, but rather to introduce a method through which such insights can be gained. His focus in this treatise is on the

process of philosophical deliberation, not on the formation of a definitive philosophical system. Buquoy indulges in a flow of ideas, seeking new fruitful paths for his thought. In his view, philosophical deliberation should lead to the creation of a mental image, a work of art which provides inspiration but cannot function as an instruction book.

In accord with the theory of Antoine Faivre, a notable French theorist of religion, Buquoy's method of attaining knowledge and understanding of nature can be described as esoteric. The sources of Buquoy's philosophical thought can be found in the *Critiques* of Immanuel Kant, in the medical research of Johann Friedrich Blumenbach, and in the works of other important scholars of the time. Buquoy sought to harmonise the findings of natural and human sciences; in this respect, he displayed an affinity with the type of scientists which the American historian Peter Hanns Reill described as 'Enlightenment vitalists'.

Souhrn práce

Zejména anglosaští a němečtí historikové intelektuálních dějin objevují v posledních dvou desetiletích význam myšlenkových proudů první poloviny 19. století pro vytváření moderní společnosti. Po inspirativně pojatých pracích o nejvýznamnějších představitelích dobové filozofie se badatelská pozornost rozšiřuje na osobnosti nikoli již evropského, ale stále alespoň nadregionálního významu. Vzhledem k tomu, že se jedná o dějinné aktéry, u kterých byl význam jejich myšlení dosud zatím spíše tušen či předpokládán na základě širokých společenských kontaktů, je takto nově orientované badatelské zaměření nezbytně doprovázeno edicemi jejich prací.

Mezi nově objevované intelektuály patří i v Čechách žijící šlechtic hrabě Jiří Buquoy (1781–1851). Tato kniha přináší kritickou edici zásadního německy psaného filozofického spisu ve kterém hrabě Buquoy vysvětlil zásady svého vědeckého myšlení. Jedná se o dosud nepublikovaný a v historiografii nevyužitý rukopis s názvem *Kern meiner philosophischen Grundansicht*, uložený v rodové pozůstalosti ve Státním oblastním archive v Třeboni. V šotomto spise, sepsaném ve čtyřicátých letech 19. století, objasnil hrabě Buquoy základní principy své filozofie. Svým zaměřením se tedy jedná o klíčový pramen k pochopení nejen celé řady dalších publikovaných i nepublikovaných Buquoyových prací, ale má zásadní význam i pro interpretaci jeho životních postojů, názorů a aktivit.

V úvodní studii této monografie je pramen interpretován v duchu současných metod intelektuálních dějin a zasazen do širšího kontextu myšlení první poloviny 19. století. Rovněž je dán do souvislostí s ostatními díly Jiřího Buquoye. Nechybí samozřejmě ani životopis zaměřený na odborné zájmy Buquoye a obsahový rozbor editovaného díla.

Obsahová analýza spisu „*Kern meiner philosophischen Grundansicht*“ ukázala, že cílem hraběte nebylo ani tak vyložit své názory na přírodu a člověka, jako představit metodu, pomocí níž je získává. Ve svém spise se proto zaměřuje na proces filozofování, nikoli na vytvoření filozofického systému. Nechává své myšlení unášet podněty, hledá cesty, kterými by se mohlo jeho myšlení vydat. Výsledkem filozofování podle něj má být jakýsi mentální obraz, umělecké dílo, které může v člověku vyvolat nějaké dojmy, může ho inspirovat, ale nikdy mu nemůže být návodem.

V souladu s teorií francouzského religionisty Antoina Faivra můžeme považovat Buquoyem popsaný způsob poznávání přírody za esoterický. Výchozí bod pro své filozofování našel hrabě prokazatelně v „Kritikách“ filozofa Immanuela Kanta, teoriích anatoma Johanna Friedricha Blumenbacha i v myšlenkách dalších osobností dobové vědy. Pokoušel se skloubit poznatky humanitních i přírodních věd, blížká by mu z tohoto pohledu byla skupina vědců, kterou definoval americký historik Peter Hanns Reill jako „Enlightenment vitalists“.

Práce byla vydána v březnu 2017.